خبر

فیلم «خونه ما هم دزد اومده» آماده نمایش شد

تدوین فیلم کوتاه «خونه ما هم دزد اومده» به کارگردانی محمد نبی طالبی به پایان رسید. فیلمبرداری این فیلم کوتاه به مدت پنج روز در اصفهان به طول انجامید و بعد از مراحل تدوین، صداگذاری و اصلاح رنگ آماده نمایش شد. خونه ما هم دزد اومده، چهارمین تجربه کارگردانی محمد نبی طالبی در باشگاه فیلم سوره است. او پیش از این فیلم‌های کوتاه بادبادک، جشن تولد و تیزر فرهنگی کارت به کارت را ساخته است که بادبادک تابستان امسال در جشنواره بین‌المللی کینو روسیه درخشید و جایزه دوم سیزدهمین دوره این جشنواره بین‌المللی را کسب کرد. این فیلم داستان علی، پسربچه‌ای ۹ ساله است که در مدرسه با چالشی مواجه می‌شود و می‌کوشد تا به دوستانش نشان دهد خانه‌شان دزد آمده است. طاها عنبر افشان، بازیگر کودک این فیلم کوتاه است که پیش از این در سریال «سلمان فارسی» به ایفای نقش پرداخته است. برخی عوامل این فیلم کوتاه عبارتند از نویسنده: مهدی قربانی، مجری طرح: سید احسان طالقانی (کانون هنر و رسانه گراف)، مدیر فیلمبرداری: سید محسن حسینی، مدیر صدابرداری: حسین حجازی، بازیگردان: سامان بغلانیان، طراح صحنه و لباس: المیرا شاه‌زیدی، طراح گریم: سمیرا شیخی، منشی صحنه: ارغوان نادعلی، دستیار اول کارگردان: محمدحسین طالقانی و ... تهیه شده در گروه هنری کات در باشگاه فیلم سوره.

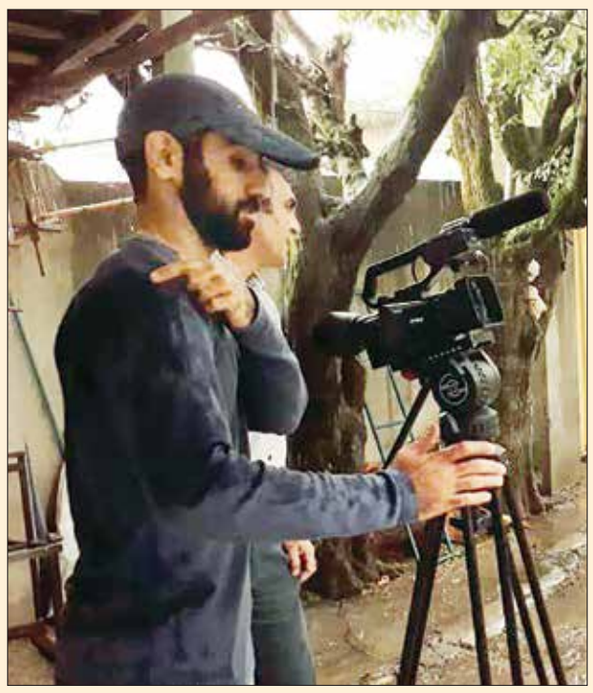

در گفت‌وگوی «جام جم» با محمدتقی یازرلو، کارگردان مستند «اربعین» مطرح شد

جهان؛ مخاطب قیام امام حسین علیه‌السلام

«بیعت اربعین» به کارگردانی محمدتقی یازرلو روایتی است مستند از عشق خدمت‌رسانی به زوار اربعین حسینی. یازرلو البته مستند دیگری با عنوان «اربعین» هم دارد که آن‌هم با محوریت اربعین ساخته شده. این مستندساز سال‌هاست در عرصه مستندسازی فعالیت مستمری دارد و تمرکز عمده‌اش روی فیلم‌هایی جبهه و جنگ و موضوعات مذهبی بوده است. او البته سراغ سوژه‌های متفاوتی هم در مستندسازی رفته، مانند «والعصر» که برنده بهترین مستند جنگی در سال ۶۴ از جشنواره فیلم فجر شد. دلجویان، سپاه روحا...، حسین محور وحدت، رحمتا...، ذکر عاشورا یاد شهدا و سریالی داستانی به نام دو رکعت عشق از دیگر آثار اوست. با محمدتقی یازرلو درباره نحوه شکل‌گیری ایده و به سرانجام رسیدن مستندهایش گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

تولید آثار مذهبی به‌دلیل سختی‌ها و حساسیت‌هایی که دارد دغدغه‌مندی شخصی می‌خواهد. این‌که شما روایت مستندگونه را انتخاب کردید به‌خاطر سختی‌های کار بود یا از اول همین نگاه را در ذهن‌تان برای ساخت اثری درباره اربعین داشتید؟

شکوه و عظمت مراسم اربعین به قدری گسترده است که ناخودآگاه همه را غافلگیر می‌کند. کما این‌که همین امسال چهارمیلیون نفر از ایران برای اربعین راهی کربلا هستند. چنین شکوه و عظمتی برای من انگیزه‌ای جهت انعکاس آن در قالب تصویر بود تا این‌که سال ۹۴ در اولین سفرم به کربلا به‌عنوان خادم رفتم و همان جا بستری فراهم شد که به این انگیزه‌ام تحقق ببخشم، چراکه پیش از آن فکر می‌کردم برای فیلم‌سازی راجع به اربعین حتما خودم باید بروم و در اربعین شرکت داشته باشم اما در این سفر به‌عنوان خادم برای زوار اربعین رفتم و در نجف مستقر بودم. درواقع مسئولیتی که به‌عنوان خادم در این سفر داشتم بستری شد برای تولید مستند بیعت اربعین. تمرکز ما در این مستند و به‌ویژه در نجف، روی سختی‌های کار خدام بود. انسان‌هایی که هرکدام آدم‌های مهمی هستند و مسئولیت‌هایی دارند؛ یکی کارخانه‌دار است، یکی سالن پذیرایی دارد، یکی مکانیک است و ... . به عبارتی با افرادی روبه‌رو هستیم که گرچه یک هویت و جایگاهی اجتماعی دارند، اما همین که به‌عنوان خادم زوار مشغول به کار می‌شوند، خالصانه و متواضعانه زحمت می‌کشند. سختی‌های خدمتگزاری به‌عنوان خادم یک طرف و سختی‌های مستندسازی یک طرف. با وجود این سختی‌ها مستند برای استانداری ساخته شد که البته پس از آن با بدقولی روبه‌رو شدیم. در این مستند گوشه‌ای از خدماتی که خدام خالصانه برای زوار اربعین انجام می‌دادند را ثبت کردیم که فکر می‌کنم چهار سال متوالی در این روز از شبکه افق پخش می‌شد.

زمان ۴۰ دقیقه‌ای این مستند هم تقارن جالبی با اربعین دارد.

بله، نسبتی که زمان این مستند با خود اربعین و چهلمین روز شهادت شهدای کربلا دارد واقعا اتفاقی شد. این‌طور کارها دست ما نیست و طور دیگری مدیریت می‌شود.

در ساخت مستند بعدی‌تان، اربعین زاویه نگاه‌تان تغییر کرد؟

مستند اربعین را بعد از اشراف نسبی که از مراسم اربعین در کربلا داشتم در سال ۹۷ برای مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی ساختم. این بار خودم طرحی را در ذهنم کشیدم که براساس آن مستندسازی کنم. آن‌طور که در تاریخ آورده شده بعد از شهادت شهدای کربلا هر زمان که حضرت زینب(س) می‌خواستند به کربلا بروند در ابتدا به نجف می‌رفتند و بعد از عرض ادب به امیرالمومنین(ع) راهی کربلا می‌شدند. همین امر را مبنایی قرار دادیم برای طرح مستند اربعین که تمام زوار از هر نقطه‌ای در نجف جمع می‌شوند و بعد از زیارت و بیعت با امیرالمومنین(ع) به سمت کربلا راه می‌افتند. در این مستند شاهد زحمات چند جانباز دوران دفاع مقدس هستیم که به‌عنوان خادمین زوار اربعین حسینی در صحن مطهر حضرت زهرا(س) در نجف به خدمتگزاری مشغول می‌شوند. به نوعی در مستند اربعین خدمات این جانبازان به زوار، با دوران دفاع مقدس مقایسه می‌شود.

قطعا تولید آثار فرهنگی مانند ساخت یک مستند مستلزم کمک کشور میزبان است. عراقی‌ها برای ساخت این مستند چقدر همراهی کردند؟

در تولید مستندهای‌مان طلب هیچ کمک مالی از عراقی‌ها نکردیم، اما در بخش‌های دیگر اعم از فیلمبرداری، لوکیشن مناسب و ... بسیار به ما کمک کردند. عراقی‌ها در مقابل دوربین ما خیلی محجوب بودند.

> **به قول یکی از بزرگان و اساتید سینما، اگر تمام بشریت در تمام رشته‌ها هنرمند شوند و همگی بخواهند درباره واقعه عاشورا هنرآفرینی کنند باز هم محتوا کم نمی‌آورند**

ریشه محبت و عشق شما به امام‌حسین(ع) از کجا نشات می‌گیرد؟

من در یک خانواده مذهبی در رامیان استان گلستان متولد و بزرگ شدم. از همان ایام در مراسم عزاداری دستجات سنتی و نخل و ذوالجناح و شیوه عزاداری‌ای را دیدم که البته با دیگر مناطق ایران متفاوت بود. بعدها که در رشته فیلمسازی فعالیت می‌کردم مترصد فرصتی بودم تا درباره مراسم عزاداری منطقه خودمان اثری بسازم که منتهی شد به ساخت مستندهایی درباره اربعین.

از نظر شما سینما چه اندازه می‌تواند در رساندن مفاهیم عاشورا نقش داشته باشد؟

به قول یکی از بزرگان و اساتید سینما، اگر تمام بشریت در تمام رشته‌ها هنرمند شوند و همگی بخواهند درباره واقعه عاشورا هنرآفرینی کنند باز هم محتوا کم نمی‌آورند. به‌واقع هر گوشه مقتل (نوعی تاریخ‌نگاری است که به چگونگی شهادت شخصیت‌های مهم دینی از زبان شاهدان و راویان عینی می‌پردازد) را که می‌خوانم سریالی چندین قسمتی می‌بینم. هر شخصیتی در عاشورا داستانی دارد و عاشورا به خودی خود درامی است تکرارنشدنی. به این دلیل که تمام اعتقادات پیامبر اکرم(ص) و معصومین(ع) در عاشورا تجلی پیدا می‌کند. بنابراین عاشورا دارای عظمتی است که تا ابد جای کار دارد. ما در سینما روی عاشورا کم‌کاری کردیم یا اگر کاری انجام داده‌ایم غالبا سطحی و گذرا بوده. درحالی‌که برای تولید یک اثر درباره قیام امام‌حسین(ع) ماه‌ها و سال‌ها باید وقت گذاشت. از امروز باید به فکر ساخت اثری راجع به اربعین سال آینده بود که جنبه بین‌المللی داشته باشد، چراکه عشاق اصلی امام‌حسین(ع) در تمام جهان پراکنده شده‌اند. در سفری که به بنگلادش داشتم اهل تسنن را دیدم که در دهه اول محرم چنان عزاداری می‌کنند که عزاداری شیعیان ایران در برابر آن کمرنگ است. باید برای عاشقان امام‌حسین(ع) در سراسر جهان خوراک فرهنگی شایسته‌ای تهیه کرد.

با این توضیح خود شما هم مستندهای‌تان را در ابعاد بین‌المللی ساختید یا به‌نظرتان مخاطبی که هیچ شناختی نسبت به واقعه عاشورا ندارد می‌تواند با کارهای‌تان ارتباط برقرار کند؟

همان‌طور که گفتم در مستند بیعت اربعین علاوه بر مستندسازی، خادم زوار هم بودم و طبعا در چنین شرایطی مستند خیلی دقیق ساخته نمی‌شود اما در مستند اربعین موقعیت‌هایی دیده و سخنانی بیان می‌شود که نشانگر عشق جمعیتی است که برای اربعین از سراسر جهان گرد هم می‌آیند. حضور چنین انسان‌های شیدایی یعنی فارغ از این‌که انسان‌ها در کجای دنیا هستند یک حسی به‌شدت روی آنها تاثیرگذار بوده. به‌هرحال ما تلاش‌مان را کردیم که حرفی جهانی در قالب مستندهای‌مان بزنیم.

و در پایان، اربعین امسال به کربلا می‌روید؟

خیر، متاسفانه امسال قسمت نمی‌شود به کربلا بروم، اما در حال تحقیق روی موضوعی درباره انتفاضه شعبانیه عراق (قیام مردم عراق بر ضد حکومت صدام‌حسین) در سال ۱۹۹۱ هستم. پیرو این موضوع با شخصی گفت‌وگو کردم که رهبر نهضت کربلا در همان ایام بوده که داستان مفصلی دارد که البته آن‌هم به نوعی با اربعین مرتبط است.

نگاه

النا زدیمان| روزنامه‌نگار

چهره‌ها چگونه جذب مستند می‌شوند

رابطه سینمای مستند و داستانی معمولا دوسویه بوده. بعضی از مستندسازها مانند سینماگران فعال در حوزه فیلم کوتاه، سینمای مستند را سکویی برای ورود به سینمای داستانی می‌دانند. هدف غایی آنها از فیلمسازی در حوزه سینمای مستند و تبدیل شدن به چهره، ورود به سینمای داستانی است. این گروه بعد از ورود به سینمای داستانی، دیگر به خانه اصلی‌شان که فیلم مستند بوده، برنمی‌گردند. اما بعضی با تعصب و پایمردی در این حوزه گام برداشته و اصرار دارند تا همیشه مستندساز بمانند. فعالیت در سینمای داستانی همواره مخاطبان بیشتری داشته و فعالان در این حوزه برای عموم مردم بیشتر شناخته شده‌اند اما سینمای مستند با وجود جذابیت‌هایش، همیشه چهره‌های خودش را داشته. فیلمسازانی صاحب اندیشه که اغلب درگیر بازی‌های اکران و ماجرای درآمدزایی نشده و بخش اندیشمند هنر سینما را نمایندگی می‌کنند. ستاره‌هایی که محبوبیت‌شان کم نیست و آثارشان از سوی دوستداران سینمای مستند دنبال می‌شود. در یک دهه اخیر، نسل تازه مستندسازان به‌ویژه آنهایی که نام و اعتباری در سینمای مستند دارند، جذب سینمای داستانی شده‌اند. محمدحسین مهدویان، محمد کارت و به‌تازگی مهدی شامحمدی، پشت دوربین فیلم سینمایی رفتند اما از همین نسل، سینماگرانی مثل مرتضی پایه‌شناس با وجود کسب جوایز متعدد از جشنواره سینما حقیقت هنوز به سینمای داستانی پا نگذاشته است. حسام اسلامی، دیگر فیلمسازی است که همچنان در حوزه کارگردانی، تهیه‌کنندگی و پخش فیلم مستند فعالیت می‌کند و بعید به نظر می‌رسد به‌زودی وارد حیطه سینمای مستند شود. مهدی باقری هم چنین وضعیتی دارد و ترجیح می‌دهد علاقه‌هایش را در سینمای مستند دنبال کند. بهروز نورانی‌پور که همواره در مستندسازی فعال بوده، فیلم سینمایی هم ساخت اما آن فیلم هم در ادامه نگاه و سلیقه‌اش در سینمای مستند بود.

از نسل قبل، مهرداد اسکویی، فرهاد ورهرام، ارد عطاریور و نمونه‌هایی از این دست باوجود شهرت و مقبولیت در سینمای مستند، هرگز تمایلی برای ورود به سینمای داستانی نشان ندادند. نسل پیش از آنها همچون منوچهر طیاب یا محمدرضا اصلانی هم شیفته سینمای مستند بودند و اگر اصلانی فیلم بلند ساخت، ارتباطش را با سینمای مستند قطع نکرد.

در این سال‌ها، توجه سینماگران داستانی و ستاره‌ها به سینمای مستند بیشتر شده است. دلیل اصلی این توجه، فضایی است که سینمای مستند برای تجربه‌گرایی و نوآوری ایجاد می‌کند. سینمای داستانی، درگیر معادلات مالی است و کمتر می‌توان در آن سراغ تجربه‌های نو رفت. از سوی دیگر، وجهه فرهیختگی در سینمای مستند بیشتر است و فعالیت در آن به کسب اعتبار کمک می‌کند. این روزها مستند «کاپیتان من» سیاوش صفاریان‌پور، برنامه‌سازتلویزیونی به تهیه‌کنندگی بهرام رادان در حال اکران است. این نخستین بار نیست که نام یک ستاره به عنوان تهیه کننده یا کارگردان در فیلمی مستند ثبت می‌شود. شهاب حسینی سال‌ها پیش به‌عنوان گوینده در مستند بلند «کربلا جغرافیای یک تاریخ» (داریوش یاری) حضور یافت. امین تارخ، بازیگر فقید سینمای ایران هم مستند حمید را تهیه کرده بود که هنوز نمایش داده نشده است. «من ناصر حجازی هستم» به کارگردانی امیر رفیعی و نیما طباطبایی یکی دیگر از فیلم‌های مستندی است که ستاره‌های سینما مانند رویا تیموریان، شهاب حسینی، مسعود رایگان، پرویز پرستویی و پژمان جمشیدی در آن حضوری پررنگ دارند. جذابیت‌های سینمای مستند در نوآوری و فرصتی است که به سازنده و مخاطبش می‌دهد تا دنیا را از منظری نو ببینند، حضور ستاره‌های سینمای داستانی در فضای سینمای مستند، توجه عموم مردم را که از تماشای مستند (به دلایل مختلف) محرومند به این حوزه بیشتر می‌کند. این حرکت‌ها، گرچه اغلب به شکل جریان تداوم نمی‌یابند اما به شکل مقطعی به جذب مخاطب برای این سینما کمک می‌کنند.

رویداد

۴ فیلم ایرانی در جشنواره فیلم اسلامی «قازان»

چهار فیلم ایرانی در رقابت بخش‌های مختلف نوزدهمین جشنواره فیلم اسلامی «قازان» حضور دارند. مسعود احمدوند، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در روسیه با اعلام این خبر گفت: چهار فیلم ایرانی در رقابت بخش‌های مختلف نوزدهمین جشنواره فیلم اسلامی قازان که از ۱۴ تا ۱۸ شهریور در جمهوری تاتارستان روسیه برگزار خواهد شد، حضور دارند. وی افزود: در این دوره از جشنواره، فیلم «بدون قرار قبلی» ساخته بهروز شعیبی در بخش مسابقه فیلم‌های بلند سینمایی، «گواه» ساخته آیدا تبیانیان در بخش مسابقه فیلم‌های کوتاه داستانی، «ایساتیس» ساخته علیرضا دهقان در بخش مسابقه مستند بلند و «آب، باد، خاک، نان» ساخته مهدی زمانپور کیاسری در بخش مستند کوتاه به نمایش در خواهند آمد. احمدوند بیان کرد: فیلم «قالب عشق» ساخته سیاوش اسعدی در برنامه خارج از مسابقه این جشنواره با نام روسیه ـ جهان اسلام، شرکت خواهد کرد. رایزن فرهنگی کشورمان در روسیه اظهار کرد: رئیس هیأت داوران این دوره از جشنواره، موسی توره از کشور سنگال است.

پیشخوان

۴۰ سالگی جشنواره فیلم کوتاه کتاب شد

کتاب «چهل سالگی جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران» با تاریخ‌نگاری و فیلم‌نگاری این رویداد منتشر و همزمان با برگزاری جشنواره رونمایی خواهد شد. سعید هاشم‌زاده، فیلمساز و منتقد سینما که تدوین کتاب چهل سالگی جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران را به عهده دارد، درباره تاریخ‌نگاری این رویداد در کتاب توضیح داد: غالب جشنواره‌های بین‌المللی مهم و معتبر دنیا کتاب‌هایی درباره تاریخ برگزاری خود دارند. نیاز بود تا جشنواره فیلم کوتاه تهران نیز در آستانه چهل سالگی خود به این امر بپردازد. به همین دلیل سال گذشته و بعد از جشنواره سی و نهم، ایده‌هایی را درباره این کتاب نوشتم و به انجمن سینمای جوانان ایران ارائه کردم و از دی سال گذشته کار پژوهش و تدوین آن آغاز شد. وی درباره بخش‌های کتاب چهل سالگی گفت: این کتاب دارای دو بخش اصلی تاریخ‌نگاری و فیلم‌نگاری است. ابتدا روند برگزاری جشنواره تاریخ‌نگاری شده است و این بخش شامل گزارش‌هایی درباره افتتاحیه‌ها و اختتامیه‌ها از سال ۱۳۶۱ تا ۱۴۰۱ می‌شود. چهلمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران به دبیری مهدی آذرپندار ۲۷ مهر تا ۲ آبان ۱۴۰۲ برگزار خواهد شد.

نمآهنگ

امانت عشق محمد اصفهانی

نمآهنگ «امانت عشق» با صدای محمد اصفهانی و شعری از محمدمهدی سیار با موضوع پیاده‌روی اربعین حسینی منتشر شد.

این نمآهنگ قطعه‌ای است با موضوع پیاده‌روی اربعین حسینی که با نگاهی هنری و عمیق، حال و هوای پیاده‌روی اربعین و جایگاه انسانی آن را بازگو می‌کند. این اثر به کارگردانی محمد رضا حاجی غلامی و به همت مجموعه فرهنگی تربیتی مسجد خاتم الانبیا(ص) اردکان تولید شده است. این قطعه را فرید سعادتمند آهنگسازی کرده و با زیرنویس عربی و انگلیسی عرضه شده است.